

NR 4 • ÅRGÅNG 79 • SEPTEMBER 2011 • TISHRI 5772 • PRIS 75 KR

JUDISK

KRÖNIKA

GOTT NYTT ÅR 5772

Sverige bidrar

– genom biståndsorganet SIDA – med 40 miljoner kronor i direktstöd till Palestinska Administrationen för att betala ut löner under detta år. På lönelistan finns inte bara anställda inom de olika myndigheterna utan, som Per Gudmundson uppmärksammat i Svenska Dagbladet, även fångslade palestinier som, med biståndsminister Gunilla Carlssons ord, ”deltagit i kampen mot ockupationen”. Till exempel Hamas-terroristen Abdullah Barghouti som har byggt de bomber som dödat 66 personer och skadat 500 i en serie självmordsattacker år 2001. Han får 4 000 shekel (6 500 kr) i månaden. Om tre år höjs hans lön med 50 procent och motsvarar då mer än dubbel lön för palestinier på den reguljära arbetsmarknaden.

En genomsnittlig palestinsk fånge får 3 129 shekel i månaden. En tjänsteman i den palestinska myndigheten tjänar 2 882. Det lönar sig alltså bättre att spränga israeliska bussar än att planera den egna kollektivtrafiken.

Det är du som betalar.

Leif Nelsson: Streck i kanten

Varning för internet

INTERNET FÖRORSAKAR torka och dödliga sjukdomar. Det hävdar en reklamkampanj som vänder sig till de ultraortodoxa grupperna (*haredim*) i Israel och syftar till att motverka användning av internet.

”Där internet finns, regnar det inte”, står det att läsa på en av de affischer som satts upp i haredi-områden. ”Låt oss utplåna denna avgudadyrkan

ibland oss. Hundratusentals cancerpatienter lider på grund av internet”, står det vidare. ”Internet är en styggelse som splittrat tiotusentals familjer”, hävdar framstående ultraortodoxa rabbiner som vill rädda sina söner från modernitetens inflytande.

En annan lärd rabbin säger sig med hjälp av gematria (en metod att tyda Torans dolda innehåll) ha bevisat att internet leder till cancer.

”Experterna”

”Det råder en stor enighet mellan världens ledande folkrättsexperter att Israels blockad mot Gaza är ett flagrant brott mot folkrätten.” Det förklarade i somras den ofta förekommande i svenska medier ”experten” på allt möjligt israeliskt, professor Ulf Bjereld (bilden t.v.). Och han återopade en annan, minst lika ofta förekommande ”expert”, professor Ove Bring (t.h.). Denne hade redan förra året slagit fast att Israels blockad inte bara ”står i strid med folkrätten utan dessutom med det sunda förnuftet”.

För både Bjereld och Bring är det viktigt att FN:s beslut i den typen

av konflikter skall ha högsta auktoritet.

Nu har FN publicerat en rapport vars slutsats är att ”den israeliska blockaden mot Gazaremsan är förenlig med internationell rätt”.

Det av Brink nämnda ”sunda förnuftet”, som enligt honom Israels agerande strider mot, är i själva verket det främsta ”förnuftiga” argumentet för blockaden, enligt FN: ”Det är en legitim åtgärd för att hindra vapen att nå Gaza”.

Bjereld & Bring är inte glada idag när deras omdöme (för att inte säga trovärdighet) ifrågasätts.

Det är många som sänkt sig till botten i Ship to Gazas kölvatten.

Koscher You Tube

TROTS HÄFTIGT motstånd från rabbinskt håll använder många ultraortodoxa judar internet. Nu vill därför en ny, strängt kosher, webbsida – *GlaTube.com* – erbjuda ett alternativ för gudstroga internetkonsumenter.

– Den är precis som YouTube men med ett undantag: godtagbart innehåll utan promiskuitet, säger upphovsmannen

Sharon Bokobza, som studerar på en chassidisk *jeschiva* (religionskola) i Israel.

Hur definieras ”godtagbart innehåll”?

– Ett videoklipp som innehåller bilder av kvinnor laddas inte upp, förklarar Bokobza. Kvinnlig sång är inte heller tillåten. I stället erbjuds sådana upphetsande inslag som israelisk folkmusik med bara manliga röster, torastudier och en katt som spelar piano.

JUDISK

KRÖNIKA

Chefredaktören

Doktor Laura är en känd amerikansk-judisk värd för en radio-talk show. Hon beskriver sig själv som traditionell och reagerar starkt när judar inte följer Torans bud, särskilt Tredje Mosebok 18:22. Det är en lag som inte bara förbjuder homosexuella relationer utan till och med föreskriver dödsstraff för denna "styggelse".

Den amerikanske pedagogikprofessorn James M. Kauffman tillhör doktor Lauras trogna lyssnare och har i ett inlägg på internet bett henne om vägledning i några andra frågor utifrån hennes djupa kunskaper. Här ett kort utdrag ur hans brev:

"Jag har lärt mig mycket av ert radioprogram. Skriver till er för att få råd om tillämpningen av några gudomliga lagar som jag gärna skulle vilja följa. Till exempel står det i Tredje Mosebok 25:44 att jag har rätt att äga slavar, både män och kvinnor – om de kommer från 'angränsande nationer'. En av mina vänner hävdar att det här gäller mexikaner men inte kanadensare. Varför inte kanadensare?"

Min nästa fundering gäller lagen i Andra Mosebok 21:7 som tillåter mig att sälja min sextonåriga dotter som slav. Vad tror ni skulle vara ett rimligt pris för henne?"

Jag undrar också över innebörden av Tredje Mosebok 1:9 som säger att när jag offerar ett brännoffer på altaret uppstår det en för Herren 'behaglig doft'. Problemet är bara att mina grannar påstår att doften inte är behaglig för dem. Skall jag slå ner dem?"

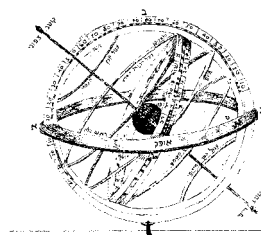
Och så det här med shabat som jag håller för heligt. Min granne däremot envisas med att arbeta på sabbaten. I Andra Mosebok 35:2 anges klart och tydligt att han skall dödas. Är jag moraliskt skyldig att själv avliva honom eller bör jag be polisen göra det?"

Jag är säker på att ni kan hjälpa mig med dessa och många andra liknande frågor. Tack igen för att ni påminner oss om att 'Guds ord är eviga och oföränderliga.'

När jag läst brevväxlingen mellan doktor Laura och professor Kauffman kom jag att tänka på debatten mellan liberala riktningar inom judendomen och ortodoxin. Den senare hävdar att judendomen bestått tidens prövningar genom att vara orubbligt oföränderlig. Men judendomen har överlevt *tack vare* – inte trots – anpassning, utveckling och nytolkningar. Annars hade vi fortfarande – med hänvisning till Torans lagar – haft slavar, offerat djur och straffat grannar som inte vilar på shabat.

6 Årskrönika – *Arne Lapidus om händelser i Israel och den judiska diasporan under det gångna året.*

12 "Judendomen är inte den enda vägen men det är en bra väg" – *Stefan Einhorn ansluter till den judiska traditionens ständigt pågående diskussion om judendomens budskap.*

16 Bokrecensioner – *av Yael Feiler, Ricki Neuman, Paulina Neuding och Tuva Winblad*

20 "En tententiös och tillrättalagd historieskrivning" – *Ingrid Lomfors granskar drottning Silvias egen utredning om sin fars nazistiska förflytna.*

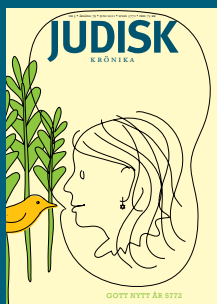
24 Svensk och israel, i Sverige och Israel – *fjärde delen av David Mehrs artikelserie om svensk-judiska dilemman*

29 K kosher Comics – *Thomas Karlsson berättar historien om amerikanska tecknade superhjältar och deras judiska upphovsmän.*

32 "Tecknade serier har speglat judisk värld" – *Fredrik Strömberg skriver om judiska teckningar och antisemitiska karikatyrer.*

39 Till sist: Tant Cesiums nyårs-challe – *av Majer Lennart Blecher*

**Chefredaktör
och ansvarig utgivare**
Jackie Jakubowski
judisk.kronika@swipnet.se
tel: 08-660 70 62

Redaktionsråd
Lars Dencik, David Grossman,
Peter Luthersson, Margit
Silberstein, Nina Solomin
och Peter Wolodarski

Annonsavdelning
Thomas Wolf
tel: 031 285 095
eller 0708580451
thomas.jk@telia.com

Prenumerationsavdelning
Dina Markovich
tel: 08-660 38 72 onsd. fred.
liat@telia.com
prenumerationspris 395 kr/år
studerande 250 kr,
till utlandet 495 kr
plusgiro 54 120-1
lösnummerpris 75 kr

Adress:
Box 5053, 102 42 Stockholm
fax: 08-660 38 72
Hemsida på internet:
<http://www.judiskkronika.se>

Utges av
Stiftelsen Judisk Krönika

Utkommer med 6 nr per år.
Nästa nummer 3 november 2011
Manusstopp 27 september 2011

Tryckt hos Grafiska Punkten

Producerad av Gabor & Co

issn 0345-5580

Omslagsbilden
Annie Winblad Jakubowski

*Citera oss gärna, men ange källan.
För obeställt material ansvaras ej.
Förbehåll mot elektronisk
publicering måste meddelas av
artikelförfattaren.*

Isitt 1 516 sidor långa ”manifest” – ”European Declaration of Independence” – lägger den norske massmördaren Anders Behring Breivik ut sitt ”politiska program för ett framtida Europa”. Det är ett förvirrat hopkok, mest bestående av islamhat blandat med högerextremismens stapelvaror: ultranationalism, konservativ kristendom, våldstromantik, värnande om kulturens ”renhet”, motstånd mot det liberala samhällets dekadans och krav på dödsstraffets återinförande, skoluniformer och på att kvinnan plats (vid köksbänken) garanteras. Där finns också högrävande och osammanhängande planer på lösningar av globala gränsproblem och konflikter.

Särskilt utrymme ägnas åt Mellanöstern där, enligt Breivik, al-Aqsa moskén och Klippdomen i Jerusalem skall rivas och kung Salomos tempel återuppbbyggs för att den västerländska civilisationen skall kunna överleva. Han och de europeiska högerextremisterna ser Mellanösternkonflikten som en ”civilisationernas kamp” och ett religionskrig mellan islam och den judeo-kristna traditionen – ett synsätt som omöjliggör en fredlig, politisk, lösning på den palestinsk-israeliska konflikten.

Israel nämns 359 och judar 324 gånger i detta bisarra dokument. I Breiviks världsbild tillhör Israel Europas främsta allierade i kampen mot islam och ”islamiseringen”. Hans sympatier ligger främst hos den kompromisslösa högersionismen och Israels ultraortodoxa partier. Men om Breivik därmed skall kallas ”sionist” och ”proisrael”, såsom han försåtligt betecknats i debatten efter dådet i Norge (främst på antisemitiska webbsajter eller av dem vilkas enda syfte är att demonisera Israel genom att hitta på en obefintlig koppling till massmördaren) skulle han i konsekvensens namn också kunna beskrivas som ”pro-rysk”, ”pro-indisknationalistisk”, ”pro-norsk” m.m. – det vill säga pro alla de stater och nationalistiska opinioner som, i Breiviks föreställningsvärld, befinner sig i konflikt med islam.

Breiviks fixering vid Israel och judar är inte ovanlig i extrema kretsar. Samma fördomar och samma konspirationsteorier om

”judarnas makt” och om Israel och ”judarna” bakom såväl terrordåden den elfte september som världens ekonomiska kris, har i årtal spritts på nazistiska, extremvänsterns och islamistiska internetsidor.

Det nya som Breivik, liksom en del högerextrema och antimuslimska partier i dagens Europa, ger uttryck för är en ”positiv” syn på Israel och judar. Men låt oss inte luras – bakom manifestets till synes ”projudiska” formuleringar känner man igen en klassisk antisemitisk retorik. Hans ”stöd för sionismen” är av samma karaktär som svenska och europeiska antisemiters stöd för sionismen var under mellankrigstiden: man ville se ett Europa utan ”främmande” minoriteter. Man stödde av det skälet judisk utvandring till Palestina då, och man stöder en judisk stat i Mellanöstern idag. Breivik talar alltjämt om ett ”judiskt problem”, numera främst i USA på grund av det betydande antalet judar i landet. De judar som förespråkar multikulturalism och inte deltar i kampen mot islam utgör, enligt Breivik, ”lika mycket hot mot Israel som mot oss”. Den så kallade kulturmarxismen, som med ”främmande idéer” undergräver det ”kristna Europa”, framställs i manifestet som ett verk av judar. Han påstår vidare att den ”judiska Holocaust-religionen” har hjärntvättat européerna och gjort dem mottagliga för ”kulturmarxismens” idéer.

När Europas högerpopulister bedyrar sin vänskap med Israel och judar är det uppenbart att det handlar om att skaffa sig ett antirasistiskt alibi och att, genom att ”försvara” judar mot antisemitismen i Europa, tvätta bort antisemitiska fläckar i ett eget mer eller mindre avlägset förflutet.

Ett sådant parti är det högerradikala och främlingsfientliga österrikiska FPÖ, vars ledare Heinz-Christian Strache försöker ge partiet en mer polerad image genom att närma sig landets judiska minoritet med proisraeliska uttalanden.

Breiviks och hans meningsfränders ”kärlek” till Israel och judar är bara ett annat sätt att hata araber och muslimer.

Också andra europeiska partier på högerkanten, vilkas främsta agenda för tillfället är att hetsa mot muslimer, har på senare år framställt sig som Israels och judarnas vänner. Det är en märklig samling av gamla och nya fascister och högerpopulister som rider på den antimuslimska vågen för att få röster. I december förra året deltog de i en ”solidaritetsresa” till Israel, som bland annat omfattade besök i några bosättningar på Västbanken och i Yad Vashem-institutet för minnet av Förintelsens offer. Dit kom företrädare för bland andra det belgiska Vlaams Belang-partiet, med rötter i pronazistiska grupper, österrikiska FPÖ, tyska Frihetspartiet och vår egen Kent Ekeroth från Sverigedemokraterna, och lade en krans vid monumentet över de sex miljoner mördade.

En parlamentsledamot, Nissim Zeev från det ultraortodoxa Shas-partiet, ansåg det lämpligt att träffa det högerextrema resällskapet med motiveringen att ”det är ett faktum att de älskar Israel”.

I Frankrike har Le Pens högerpopulistiska Nationella fronten fått en del judiska röster till följd av antijudiska stämningar som lett till fysiska angrepp på judar bland landets muslimska minoritet.

Men i andra europeiska länder har de högerpopulistiska partiernas försök

att få stöd från judiskt håll inte varit så framgångsrika. På inbjudan av FPÖ besökte Ayoob Karas (drusisk knessetledamot för Likudpartiet) Wien i december förra året. Detta fick ordföranden för Judiska Samfundet i Österrike, Ariel Muzicant, att skriva ett brev till Israels premiärminister och Likudpartiets ordförande Netanyahu, där han kritiserade besöket och påtalade FPÖ:s nazistiska rötter och partiets antisemitiska utspel genom åren.

I Norge kommenterade ordföranden i Oslos Judiska Församling, Ervin Kohn, Breiviks manifest i en tidningsintervju dagen efter massakern på Utöya: ”Vi behöver inte sådana ’vänner!’”

I Sverige är det också ytterst få judar som uppskattar denna ”vänskap”. Intervjuad av Mustafa Can i Judisk Krönika (nr 6, 2010) beklagade sig Sverigedemokraternas utrikespolitiska talesman och riksdagsledamot Kent Ekeroth över det faktum att svenska judar inte lagt sin röst på hans parti. ”Judarna i Sverige är extremliberaler, värre än folkpartiet. De är hjärntvättade ... De försvarar mångkulturalismen och massinvandringen för att de tror att det skyddar dem. Agerar man så stöter man bort de nationella partierna – sen står man där utan vänner”, sa Ekeroth. ”Judarna är nyttiga idioter för muslimerna”, förtydligade han.

En del av dagens högerextremism är uttalat antisemitisk, en annan lika öppet antimuslimsk. Högerextremisterna säger sig ta avstånd från våld för att uppnå sina mål. Men den hatkultur som råder i dessa kretsar har givit massmördaren Breivik den ideologiska grund på vilken hans världsbild kommit att utvecklas. Den yttersta konsekvensen av en sådan ideologi är det urskillningslösa dödande som ägde rum denna sommar på en ö utanför Oslo.

”Detta monumentala hatbrott visar tydligt faran med intolerans mot olika minoritetsgrupper i ett samhälle. Verbala angrepp leder förr eller senare till fysiskt våld”, skriver Deidre Berger, chef för American Jewish Committees institut för tysk-judiska relationer.

En integration av de muslimska invandrarna i Europa och uppmuntran av moderata krafter inom islam blir omöjlig när främlingsfientlig populism tillåts sprida sin antimuslimska hets. Man kan inte bekämpa islamismen – som är ett verkligt hot mot västerländsk demokrati, mot judar och Israel, men framför allt mot muslimerna själva – genom att smäda islam och demonisera alla dess fredliga utövare.

Anders Behring Breiviks och hans meningsfränders falska locktoner, när de framställer sig som våra bästa vänner, handlar mer om hat mot araber och muslimer än om en nyväckt ”kärlek” till Israel och judar.

Våra fienders fiender är inte alltid våra vänner!

Judisk Krönika välkomnar kommentarer och debattinlägg kring frågor som tas upp på ledarplats eller i andra delar av tidningen. Skriv till: Judisk Krönika, Box 5053, 102 42 Stockholm, eller maila till: judisk.kronika@swipnet.se
Manusstopp för nästa nummer 27 sept.

ÅRSKRÖNIKA 5771

TISHRI

CHESHVAN

KISLEV

TEVET

SHEVAT

ADAR I

ADAR 2

NISAN

IJAR

SIVAN

TAMMUZ

AV

ELUL

Det judiska året 5771 går mot sitt slut och har sett hur den spirande arabiska våren inspirerade en het israelisk sommar.

Det var året då Israels demokrati sattes på svåra prov och då ortodoxins frammarsch ökade klyftan mellan den judiska staten och diasporan.

Och då Afghanistans siste jude förvandlade sin synagoga till kafé.

Årskrönikör: **Arne Lapidus**

Det gångna året var relativt odramatiskt med judiska mått mätt. Inga fruktansvärda katastrofer, inga hisnande lyckorus. Steget mellan undergångsstämning och eufori brukar vara kort, både i den judiska historien och i det moderna Israel. Men i år har vi förskonats från de mest extrema situationerna, åtminstone när detta skrivs några veckor före nyårshelgen.

Att inleda en årskrönika med att ingenting egentligen har hänt är naturligtvis en säker metod att förlora läsarna på ett tidigt stadium. En journalistisk dödssynd. Men vi bör hålla i minnet att tröskeln är hög. Vad som räknas som ett relativt händelseöst judiskt/israeliskt år är i själva verket tolv intensiva månader utan en lugn stund, en period som i de flesta andra nationers liv skulle kvala in som ett *"annus horribilis"*.

Mot slutet av året började det hetta till ordentligt. Turkiet trappade upp den långvariga diplomatiska krisen med Israel sedan en ny FN-rapport fördömt det israeliska våldet mot fjolårets Gaza-flottilj – då nio turkiska aktivister dödade – och samtidigt förklarat att Israels blockad av Gaza är helt laglig.

Den strategiska alliansen mellan de tidigare så säta vännerna är därmed ett minne blott. Konsekvenserna är svåra att överblicka, men självklart är det olyckligt för Israel att förlora sin enda allierade i Mellanöstern. Samtidigt knakar den ännu viktigare alliansen med Egypten i fogarna efter Mubaraks fall. Den nygamla militärregimen verkar visserligen inte ha några planer på att bryta fredsavtalet, men måste vara mera lyhörd för den antiisraeliska folkopinionen än vad den störtade ledaren var.

5771 VAR OCKSÅ ännu ett förlorat år för freden. Det var ett år utan israelisk-palestinska förhandlingar då en ny blodig konfrontation i Gaza verkade nära vid flera tillfällen. Mot slutet av året planerade palestinerna att proklamera en självständig stat och begära att FN skulle erkänna den. Det skedde efter

nästan 20 års resultatlösa samtal i den vacklande och stapplande för att inte säga döende fredsprocess, som kulminerade redan i starten med det historiska Osloavtalet 1993. Enligt det avtalet skulle naturligtvis den palestinska staten förhandlas fram i samförstånd mellan parterna, inte utropas av ena sidan.

Men premiärminister Benjamin "Bibi" Netanyahu, som torpederade freden redan under sin första ämbetsperiod i slutet av 1990-talet med benägen hjälp av Yasser Arafat, har inte ömsat skinn.

Trots hans storvulna uttalanden om fred och en palestinsk stat – därtill pressad av president Barack Obama – har freden inte kommit en millimeter närmare. Netanyahu ser nogsnamt till att inget händer på den fronten, än en gång med god hjälp av den palestinska sidan, nu främst Hamas. Inför omvärlden kan premiärministern alltid skylla på palestinerna eller på att de koalitionsparterier på yttersta högerkanten han tagit in sin regering lägger krokben för honom.

För trots allt tal om en "ny" Neta-